

UDVARHELYI HIRADÓ

SZÉPIRODALMI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyed évre 1 forint.
Egy szám ára 8 kr. — Községek-, körjegyzők- és tanítóknak
egész évre 3 frt. — Megjelen hetenként egyszer, vasárnap.

Felelős szerkesztő: Cs. Szabó Kálmán.

Szerkesztő
és laptulajdonos: Becsek Aladár.

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. A bélyeg díj
külön minden beiktatásnál 30 kr. Nyilttér sora 10 kr.
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D Fia könyvnyomda

Romlott erkölcsök.

(—n.) Csupán egy hétnek szenzációit kell figyelemmel kísérnünk — szomorú meggyőződésre fogunk jutni. Gyilkosság, rablás, tolvajlás és sikkasztás napirenden, úgy, hogy minden napra jut kettő-három. Keressük s kutatjuk okait. Honnan van ez a szerencsétlen állapot? — vajon mi okozhatja ezt a rettenetes felfordulást? — és egyszerre válaszként felvillan lelkünkbe a lelkiismeret szava: romlott erkölcsök. Igen, igen ezek képezik gócpontját a már rendes napi eseményné fajult gyilkosság, rablás és sikkasztásoknak, melyek már oda fejlődtek, hogy egész bátran lehetne a napi lapokban egy új hasábot szentelni az ilyen gazemberek ügyeinek napvilágra való hozatalára.

Rövid két hét alatt a krónika sok büntényt jegyzett fel, nemcsak nálunk, hanem külföldön is. A mi az államkincstárt kirabolják, lelkiismeretlen kéz a bank pénztárába süllyeszti, kezét, addig a másik az árvákat károsítja meg. Mi lehet oka ezeknek? — A tufeszített igények, a korunk fin de sieclenek természetellenessége, mely a tisztességes munkától visszatartja az embert, de rabolni, sikkasztani s így keresni a könnyű meggazdagodást, nem restelli s nem tudják felfogni embereink a régi közmondás igazságát: hogy addig nyújtózkodjál, meddig a takaród ér.

Mi képezheti csiráját ennek az elfajult állapotnak? — Semmi más, mint a romlott társadalom, a mely megveti a törekvők csoportját, a komoly igyekvést, s a léha, üres fejűeket részesíti igen sok esteben előnyben. Üres fényűzés

lép a családi életbe, cifra toillettekkel páváskodnak az emberek, a melyeknek csak részbeni fedezésére is képtelen a munkában meggyőnyedt családapa. És hogy el ne maradjon a szomszéd gazdag fényűzésétől, mert „mit szólnának hozzá az emberek?” — belenyul az árvák pénztárába, kirabolja a kezére bízott mások pénztárát, csak hogy a világ előtt csillogni tudjon. Mennyi romlottság! milyen hihetetlen elfajulása az erkölcsöknek, a mely megmetyelvezte a családi élet melegét és oda is behozta az igazság helyett a mi talán nem szemkápráztató, az üres és a komoly ész kritikája alatt a becstelenségig süllyedő alakoskodást. A gyermekek hódolnak a kor szellemének s megtanulják már otthon, elsajátítják a társadalmi mázt, melylyel végig stréberkedik az életet, de lelkükben hiányzik az erős akarat, s a legelső alkalomnál megbotlik — elbukik s fel se kél többé. A sikkasztók és csalók száma nap-nap után nő, úgy, hogy az egész romlott társadalmat egy dedektív testületté kellene alakítani, mert nem lehet tudni, ki még ma magasan, büszkén emeli fel fejét, már holnap nem esik-e le a sárba, a szennybe, melyben addig is fentergett, de a látszat megőrt.

Ide vezetett hát a századvégiség tulhajtása és a nagy emancipálódás? mely kigunyolja a komolykodókat és előre viszi az üres fejűek hadát, ide vezetett hát az üres tetszelgés? mely összetörte a lélek egyensúlyát. A nőben kivesz ilyen példaadások mellett nőiességének eszményies volta és a férfiban elvesz a becsület, a tisztesség iránti érzés. A szülők gyermekeiket okosan nevelik és úgy öltöztetik cifra bábu módjára, mi a férfiban nem az eszményiséget, hanem az

érzékiséget támasztja. Prédának dobja oda a szülő gyermekének telt idomát, mert ruhájok többet hagy szabadon, mint a mennyit eltakar. És a férjhezmenés? Ő nállok a szív és ész egy fogalom, ők úgy szeretnek, mint az ész parancsolja s miből majd lehúzzák a részökre eső hasznót. Majd megszokják egymást szeretni, csak hogy a világ előtt üres fénnel csillogni tudjanak. És a gyermekek honnan merítsék az erkölcsi erőt? — mikor szülőikben is hiányzik az, s rossz példánál egyebet sem otthon, sem a nagyvilágban nem láttak. Csoda-e ily körülmények között, mikor már a templomba járás is toillette mutogatásra szolgál csupán, ha elszomorítón nő a bukott nők és sikkasztó férfiak száma. Ez fogja képezni a család és az egész társadalom bukását, rombadolását.

E kornak van még egy más betegsége is. A gyávaság. Gyávák az emberek becsületes szegénynek lenni, de romlott gazdagságtól nem irtóznak. — Régebben is volt sikkasztó elég, de azok, ha egyszer volt erejük megtenni undok bűnök, volt elég erejük meghalni is, és ezzel kiengesztelték a felkorbácsolt megbotránkozást. A mai kor sikkasztói félnek a haláltól, gyáván idegenbe szöknek, mert ő nállok ott a haza, hol a jóllét.

Mi vezethet hát e kinos és mindinkább fenyegetőbbé fejlődő kérdés megoldásához? — Semmi más, mint egy új forma egy új társadalom, hol az emberek az üres fényűzést becsületes munkára változtatják s mikor romba dől ez a veszni indult társadalom, melynek romjain az új és igaz társadalom építi fel erős templomát.

Egy — levél.

Nagyságos asszonyom!

Édes kicsi levele nem talált idehaza — mi-
képpen én sem a nagyságos asszonyt.

Nem volt nyugtom többé, s nem sokára azután, hogy levelem elküldöttem, melyre bizonyára már csak a válasz késése miatt is emlékezik, és a melyet hogy bizonyára megkapott, bizonyítja előttem fekvő kedves rövid levele — nekem sem volt maradásom itthon; csakhamar oda utaztam, abba a városba, a hol annyi és oly boldog, kedves napokat töltöttünk.

Mondám, levele itt fekszik előttem. Sokáig elnézem az egymásba folyó, összeölelkező betűket, s azon tűnődöm, hogy vajon milyen intencziók hatása alatt írhatta?

De mit érdekel tulajdonképpen mindez engem, Tudni vágytam szíve érzelmeit — s most már tudom. Röviden ír, mindössze csak egy pár szót, de olyan szavak azok, melyek nagy kincscsel érnek fel. Bevallja, hogy egész helyesen magyaráztam meg magamnak megfigyelt tetteit, s helyesen okoskodtam akkor, midőn azt hittem, hogy a nagyságos asszonynak feltétlen meg kellett értenie engem akkor is, midőn a nagy boldogságtól, hogy közelében lehetek hallgattam.

Tehát szeret!

Ezt többé félre magyarázni, eltagadni nem lehet.

De jól teszi nagyságos asszonyom, hogy szerel-

mét feltételekhez köti, s a szerelemben distingvál. Igaza van! Szerelmes lenni mindenki tud, de szeretni csak az igaz szív képes; — virága minden gyomnak van; de rózsát csak az igaz rózsátó teremhet.

És panaszkodik, hogy mily nehezen telnek e forró, nyári napok. És bevallja azt is, hogy sokszor, igen sokszor gondol rám.

És higgye el nem hiába! Alig hogy városukba érkeztem, első dolgom volt a nagyságos asszonyt felkeresni, s elképzelheti keserű-csalódásomat, a midőn kérdésemre azt a választ kaptam, hogy elutazott.

Ott bolyongtam még sokáig, nagyon sokáig az utcákon, a járó-kelők tömkelegében, ész és lélek nélkül, keresve a nagyságos asszonyt mindenfelé. Órák hosszáig ott járkáltam abban a parkban, melyben barátságos kicsi háza áll, s amint most újra ottan járok a kert kavicsos útjain, a sűrű lombos fák alatt, minden bokor, minden fűszál egy-egy mesét regél el a mi szerelmünk történetéből. . . . A mi gyermekes, naiv szerelmünk történetéből, a melyikről akkor még azt se tudtuk, hogy szerelem. És tudja isten, mintha most, hogy ott járok újra azon a helyen, — újra éreznem kell azt a szótlan bánatot.

Bolondul szomorú és ábrándos hangulat vesz rajtam erőt, s úgy érzem, mintha az a pár szó, melylyel akkor megbántottam — még most is fájna.

... Üresség mindenütt. Borzasztó üresség szívemben, agyamban.

... Ez alatt a nap is lement, s a villany éles fényű világa hinté sugarait a poros utra.

A mint nehéz lépéseim végig konganak itt a

kihalt, üres utcákon, úgy érzem, hogy itt van nagyságos asszonyom vállamon. Kezemet kinyujtom utánna, kiszáradt számát ajkához akarom nyomni — szomorú csalódás, keserű ébredés. . . . Mintha nevémen szólított volna. Ugy érzem, hogy édes szája fülemhez tapad — nem mozdulok, ne hogy elreptüljön. Ott suttog valamit fülembe, nem tudom, hogy mit. Szemem behunyom, fogam összeszorítom: új világot látok megynilni, s nyugodtan megesküdhetem, hogy még soha sem szerettem, csak a nagyságos asszonyt tanított meg szeretni, elkábulni, megőrlni, s meghalni a szerelemben.

Magam elé varázsolom édes aranyos fejét, mély tűzü szemeit, melyeknek villantása, bűbája a menyekbe ragadott fel; szárnyakat festek vállaira, s érzem magamban azt a pokoli csábót, mely minden mozdulatában, szemeinek intésében, tagjainak hajlásában száz égő vágyat gerjeszt, melyet betöltetlenül hágy.

Ugy érzem, hogy meghalok, ha nem láthatom. Oda akarok rohanni, átölelni derekát, dobogó szívét az enyémhez szórítani, s kiszívni rajta lelkét és az enyémet lehelni vissza belé, s aztán lehullani kebléről, megcsókolni lábainak porát, s reszkette szétoszlani, mint a naptól felszáradt harmat.

... Még egy pár napig maradtam ott, s aztán hazatértem szívemben keserűséggel, de elszántsággal s most itthon újra elmélkedhetek azok a rövid órák felett.

Hisz úgy is van az. Ha azokból az órákból, melyeket az ember az eszmék világában töltött, hirtelen lesüljed a mindennapi élet zajába, be lesz so-

Tanító gyűlés Korondon.

— július 14.

Az udvarhelymegyei általános tanítóegyesület udvarhelyjárasi fiókköre Korondon, a községi iskola helyiségében, ma rendes gyűlést tartott és pedig — a mult gyűlés határozata szerint — első sorban felséges királyunk ama nagyjelentőségű elhatározásának emlékére, mely szerint nemzetünk 10 nagy fiának alakját, a főváros térein, ércszobrok által megörökíteni rendelte.

A jelzett határozat által előre meg lévén szabva a gyűlés célja és iránya: azzal a gondolattal jelentünk meg a korondi gyűlésen, hogy az egész program (mint a homoródvidéki fiókkör közelebbi gyűlésén is történt) a főtárgyra fog irányulni, vagyis arról a nagyfotósságra királyi ténnyel fog szólni, mely annak idején országszerte oly határtalan örömet és lelkesedést keltett, s melynek emléke kitörülhetetlen vonásokkal van beírva minden magyar ember szívébe.

Mily nagy volt azonban meglepetésünk, midőn *Sándor Lajos* köri elnök (megfeledezve a gyűlés voltaképpen céljáról) megnyitójában arról kezdett beszélni, hogy minő kellemetlen viszony van sok helyt az iskolaszék elnöke és a tanító között, s különösen a lelkész-elnökök mily megtatlanul bánnak a tanítókkal, s aztán felhívta kartársait, hogy igyekezzenek tekintélyüket az iskolaszékekkel szemben megővni, s a lehető kellemetlenségeknek elejét venni. Majd amiatt panaszkodott elnök, hogy a tagok egyrésze a gyűléseken nem jelenik meg idejekorán s ezért a programba felvett tárgyakat legtöbbször nem lehet elvégezni. Ezeknek elmondása után a gyűlést megnyitottnak nyilvánítá.

Nem kutatjuk, hogy a t. elnök úr miért látta jónak megnyitójában a gyűlés főtárgyát és célját hallgatással mellőzni; nem kérdezzük, hogy helyesen és tapintatosan cselekedett-e, midőn per tangentem olyan kérdéseket feszegetett, melyek — legalább véleményünk szerint — nem valóik az elnöki megnyitóba; azt sem kérdezzük, ha valjon az elnöki megnyitó beszédet (melyet S. L. úr írás nélkül — auswendig — szokott elkövetni) nem volna-e okosabb dolog, alapos megfontolás után írásba foglalni s a benne fölvetett gondolatokat kissé szabatosabban formulázni? — csak annyit akarunk ezuttal konstatálni, hogy ez a megnyitó beszéd, ugy tartalmánál, mint külső formájának pongyolaságánál fogva, a lehető legkellemetlenebb hatással volt a gyűlés tagjaira s teljesen kizökkentette őket abból az ünnepélyes hangulatból, amelynek ezen a gyűlésen uralkodnia kellett volna.

Tárgysorozat rendjén, a mult gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után, *Szegedi Károly* alsósófalvi tanító tartott alkalmi felolvasást, melyben hálával emlékezett meg Ő felségének 1897. szept. 25-én,

a tiz szobor felállítása tárgyában kiadott legmagasabb rendeletéről; röviden és tartalmasan ismertette az Ő felsége által kijelölt 10 férfiú életét és szereplését; találóan mutatta fel egyéniségüket s azokat a kiváló eredményeket, melyek által magukat az utókor hálájára méltóvá tették; végül felhívta a gyűlés tagjait — mint a népoktatás bajnokait — hogy azt a hősi bátorságot és honszerelmet, melyet ezek a férfiak tanusítottak, mely őket a legnagyobb áldozatra is képessé tette, szóval mindazt, a mi e nagy alakoknál szép, nemes és követésre méltó, törekedjenek a gondjaikra bizott ifju nemzedék szívébe is beplántálni, s ezáltal a hazának lelkes, munkára és áldozatra kész polgárokat nevelni.

Ezen emelkedett szellemű, s jegyzőkönyvi dicseréssel kitüntetett felolvasás után, a program szerint, egy hazafias tárgyú, alkalmi szavalt következett volna, de minthogy a fölkerített szavalt nem készült el, helyette *Orbán Imre* égei tanító adott elő „Dufka szerelem” czímen egy humoros költeményt, melynek kezdő sorait mutatványképpen ide iktatom:

„Könyvébe bujt Gyárfás. Fölpillant egyszer,
S két lánykát lát meg ablaka alatt.
A teli napfény szép arcukon tetszelg,
S mig sétálnak, játszin velük halad.
Gyárfás szíve kigyul; követni hát
A két tündért, igaz — meg a mamát!
Ha kell, a flasztort végig koptatom
Hármatokért két angyalom!” stb.

Ez a szavalt (mely az esti hangversenyen egészen helyén való lett volna) semmikép sem állott összhangban a gyűlés komoly céljával s teljesen megzavarta azt az ünnepélyes hangulatot, mely az alkalmi felolvasás alatt a gyűlés tagjait áthatotta.

Egyesek, a szavalt végeztével, meg is kísérlték felszólalni s úgy az elnöki megnyitó tartalma, mint a gyűlés rendezése ellen kifogást emelni, de elnök ennek rövidesen utját vágta azzal, hogy a felszólalóktól a szót megvonta s hivatkozva a közeli ebéd idejére, valamint a daloskör próbájára a gyűlést berekesztette.

Nem akarok e helyen az elnök eljárása és a gyűlés lefolyása fölött részletes bírálatot mondani, de annyit, az eddigi — s főleg a jelen gyűlésen szerzett tapasztalataim alapján bátor vagyok egész őszintén megjegyezni, hogy azzal a felületes gondolkodással és kevés tapintattal, a melynek az elnök úr a fiókkör vezetésében már számos tanujelét adta, a tagok munkásságát helyesen irányítani és gyümölcsözővé tenni nem lehet, s éppen azért óhajtható, hogy jövőre megnyitó beszédére több gondot fordítson, a gyűlések vezetésénél és a tárgysorozat megállapításánál nagyobb tappintattal és körültekintéssel járjon el, mert különben egyetünk reputációját könnyen kockáztára teszi, működését pedig teljesen megbénítja.

Dixi et salvavi animam!

Referens.

Ujdonságok.

Gyászshír. Köztiszteltben álló főispánunkat halálra gróf *Haller Jánost*, súlyos vesztesség érte, amennyiben neje, br. *Vay Anna* ő méltóságának édesanyja e hó 13-án Gleichenbergben elhunyt. A család a következő gyászjelentést bocsátotta ki: Báró *Vay Béla* szomorú szívvel jelenti szeretett neje, *Báró Vay Béláné* született római szent birodalmi széki *Gróf Teleky Zsófiának* élte 62-ik évében, hosszas betegség után Gleichenbergben bekövetkezett halálát. A felejtethetetlen anyát gyászolják gyermekei: Báró *Vay Elemér*, Gróf *Haller Jánosné* Báró *Vay Anna* férjével s gyermekeivel, Hámos *Adalárné* Báró *Vay Mariska* férjével s gyermekeivel, Gróf *Pejacsevich Tódorné* Báró *Vay Lilla* férjével s gyermekeivel. Gyászolják a szerető testvért özvegy Gróf *Teleki Sándorné* született Gróf *Teleki Jozefin* és özvegy Gróf *Bethlen Istvánné* Gróf *Teleki Ilona*, ezeknek gyermekei s az egész kiterjedt rokonság. A drága halott földi maradványai július hó 13-án Gleichenbergben rövid imával, koporsóba tétetvén: az alsó-zsolczi családi sírboltban fog július 16-án délután 3 órakor az ev. ref. vallás szertartásai szerint örök nyugalomra tétetni. Kelt Alsó-Zsolcán, 1898. július 15-én. Béke poraira! Áldás emlékére!

Házi ezredünk elment. E héten, 20-án, reggeli vonattal hagyta el katonaságunk városunkat, hogy az őszi hadgyakorlatokon részt vegyen. Egyelőre Gy.-Fehérvárra mentek, a honnan majd Buziás környékére, mint az idej hadgyakorlatok színhelyére vonulnak. Csendben huzódtak keresztül a városon, ki az állomásig, s nem tudni mi okból, talán az alvók iránti tekintetből, kürt és dobzó nélkül tettek meg ez utat, a mi bizony elég szomorú látványt nyújtott. Mástól különben kívánjuk, hogy épp oly jó kondícióban térjenek vissza városunkba, mint a milyenben azt elhagyták.

Dankó Pista. Váratlanul, minden előzetes értesítés nélkül jött városunkba a híres zene- és dalszerző *Dankó Pista*. Társaságában voltak Sz. *Pajor Emilia*, *Losonezy Etel* és *Sárváry Janka*, ugyszintén: *Szepesy Fülöp* és *Lantos István*. Az első hangversenyt az Iparos-önképző nagytermében tartották meg, a közönség igen feltűnő részvétlensége mellett. Ősi szokás már városunk közönségénél a művészet iránti részvétlenség, s hogy ennek most mily frappáns módon adott megnyilatkozást, egész egyszerűen elítélendő. Pár héttel ezelőtt volt városunkban valami szerb tambura-társaság, s valósággal ostromlásnak volt az a helyiség kitéve, a hol magukat mutogatták, mig az elősmert székelő anyaváros a magyar művészekkel szemben egész közönyösséget tanusított, a mi pedig, tekintve a kettő közötti összehasonlíthatlan különbséget, igen könnyen áruelője lehet művészi érzékünknek. — Több oldalról jött felszólításnak engedve *Dankó* elhatározta, hogy még egy estét, szerdát,

dorva a közönséges emberek közé, kényszerítve lesz abban a banális, üres, haszontalan zajban részt venni, a mit társalgásnak neveznek; kénytelen elviselni azokat az ostoba, lélek nélküli tréfákat, és végig hallgatni mindazokat a szellemi hulladékokat, melyeket az emberek mindenünne összehordanak és aztán mindenre rászóznak — akkor megtudom magamnak magyarázni azt, hogy a nagyságos asszony miért folytatott olyan életet, mint a milyent folytat.

Látja nagyságos asszonyom, én ösmerem az embereket, mert szeretem tanulmányozni azokat kikkel időszakonként összejövök s beszéd módorukból, ruházatukból következtetést vonni le jellemökre és társadalmi állásukra, s így jöttem rá arra, hogy az emberek összezavarodtak, s a lány szív a mint serdül, mindjárt a végcélhoz siet, s előbb szeretkezik, mint észlelni, előbb vágyik az élvezetekre, mintsem tudna hiven érezni, ugy nyújtja kezét még gyermekésszel, engedve az első futó gerjedelemnek csak-hogy nő lehessen... a férfi szintén nem vet számot mélyebben szívével, számít ő anyagi érdekekre, vagy külgerjedelemre és szerelmével kereskedést üz. Nincs igazam?

Hanem hagyjuk ezt, s kérde, egész őszintén nyilatkozzék, hogy szeret-e igazán, mélyen, szívéből, vagy pedig csak ugy időtöltés képpen.

Ezen már többet gondolkoztam, s bármiképpen is akartam az utóbbira magyarázni — nem tudtam, mert én szeretem. — Már pedig igaz szerelem viszonzás nélkül nem létezik, s ha csatlakozunk szerelmünk tárgyában, ha azt látjuk, hogy ér-

demtelen szerelmünkre, ha eljön a lélek felismerése: akkor a kiábrándulás után az igazi szerelemnek szét is kell foszlania, mert csak a test ugyanaz, mint a kiábrándulás előtt volt, a lélek alapiában más lett.

De hát istenem, miért is szeretem úgy! Ha mosolygott mikor nem reám nézett, szívembe nyílt a kérdés: kire gondol, kit lát? Kinek adta ajkának ezt az édes mozdulatát? Meglopnám álmát, ellesném, hogy mit árul el, mint sejtet szíve dobogása; szeretném fogni, örökké fogni és el nem eresztetni sohasem, mert a jó istennek sem adnék belőle egy csöppet sem.

Mert szerelem féltők vagyunk valamennyien, mert nem csak az, ki egy egész szívet ad, joggal egész szívet kívánhat vissza, s bár mi legyen az, a mi kedvese szerelmének egy részét lefoglalja, s bár mi csekély legyen is e rész, mely nem rajta függ, magát megcsalatra gondolja, de mert valamennyien büszkék vagyunk.

És milyen voltam az előtt? Közönséges halandó. A szerelem, a tiszta, igazi erős szerelem nem kapta meg lelkem soha egy pillanatra sem. S azt hiszem, hogy épp ez az oka mostani kitörésemnek. Pedig a kit a szerelem nem tud kiemelni az élet szürke egyhangúságából, az elveszett ember.

Micsoda örült gyűlölet és irigység fogott el néha-néha egy pár boldog ember láttára!

Eszembe jutott, hogy nekem talán sohasem lehet részemben az élet ez egyetlen nagy boldogságában! Mennyire csalódtam!

Hogy elkeseredtem néha-néha. Hisz emlékezhetik még az utolsó levelemben is panaszkodtam mos-

toha sorsom felett, hogy kíváncsi voltam a halálba, s talán épp ez a tudat kerget is oda, mert kisebb-nagyobb hibákkal még lehet élni, — de szerelem nélkül? Nem, nem lehet.

Kutatok az emlékeim között, hátha nagyon fiatalon még egyszer szerettem volna?

Soha, soha!

Mindig csak tanulmányoztam a szerelmet. Akartam, hogy belém szeressenek, de ekkor is csak a mámort kerestem — a lelkemnek sohse volt köze egy szerelemhez sem! Nyomorultul hazudtam a szerelmet s mig csókolgatt és lázas vallomásokban törték ki én azon gondolkoztam, hogy fogok tőlük megszabadulni. Az első csók után, a mely után már nem érdekelt senki, a mely után már unottá lett előttem a legszebb ajak is.

Mennyit keseregtem: hová lett az én szívem? Hogy lehetett így szív nélkül születni?

... Más ember lettem!

Egy szó, egy igen rövidke kis szó mentett meg az életnek, keltette fel bennem újra a munka utáni vágyat, tanított meg szeretni a világot.

Nem is a világot!

Csak egy kis, egy elenyésző parányi részét, a hol nekem most mindenem, boldogságom van.

Milyen furcsa, különös szeszélye a sorsnak, hogy épp akkor jött e levél midőn már mindenről lettem, feladtam az életet. Midőn már elfásulva tértem haza, különös gondolatokkal agyamban — akkor kapom meg azt az aranyos, kicsi levelet.

Kétszeres hálával tartozom önnek nagyságos asszonyom: megtanított szeretni, megtanított a vilá-

városunkban fog tölteni. Ekkora már nagyobb közönség verődött össze a Schnapek-szálló éttermében, azonban azt így sem lehetett teljes sikernek nevezni, mivel az 50 kros belépti díjakkal mindössze 50 frt ha begyűlt. Szegény Dankónak bizonyára lesz gondja rá, hogy jövő körutja alkalmával városunkat utjából kifelejtse.

Anna bál. Városunk fiatalsága — mint erről már megemlékeztünk — a *Szejk-fürdő*n nyári táncmulatságot rendez. Az ügy már olyan stádiumba jutott, hogy most a napot is megemlíthetjük, a mikor a kedélyesnek ígérkező mulatságot tartják, a mit annival is inkább megteszünk, mivel a meghívók a mulatság napját megelőzőleg csak egy pár nappal előbb fognak kibocsáttatni. A nyári bál a jövő hó első szombatján, tehát augusztus 6-án lesz megtartva, s tiszta jövedelme a sétatér-alap javára fog fordíttatni.

A Petőfi emlék. Fejéregyházán, a hol a mult évben Petőfi szobrát leleplezték e hó 17-én ismét a nagy költő emlékét ünnepelték. A Petőfi-szobor leleplezésekor a mult évben a fejéregyházi temető fölé emelt honvédemlék körül egy sártenger volt a terület. *Haller* Louise grófnő, Fejéregyháza urnője engedélyt kért arra, hogy ő itt parkot létesítsen, valamint az emléknak házat építsen. A szobor bizottság örömmel megengedte és 17-én volt a házfelavatás.

Kedves, költői gondolat volt e park és e ház emelése, amilyen csak női szívből születhetett. Petőfi házának átadási ünnepéről következőket írja tudósítónk:

A fejéregyházi szoborműt árnyas kert környékezi, amelynek közepén áll Petőfi háza. Bent a Petőfi-szobrának egyszerű, székel stílusú a butorzata, az asztalokon a temetőben talált ágyu- és puska-golyók egyik elhamvadtt hős gyűrűje és egyéb ereklyék. Az ablakokon székel függönyök. A másik szoba az őré.

A grófnő azzal a kötelezettséggel adta át mindezeket, hogy amíg ő él, ezekre gondja lesz. Halála esetére az őr járandóságaként adományozott területet, mint az emlékhöz tartozó közvagyonat telekönyvileg biztosítja. E szép adomány átvétele 17-én történt meg.

Az ünnepet, amelyen *Haller* grófnő egész családjaival megjelent, az esperes házszentelése és imája nyitotta meg. Ezután *Warik* pénzügyigazgató-helyettes szép beszédben mondotta el, hogy *Haller* grófnő e művel édesatyjának, mint hazájáért küzdő főurnak is emléket emel.

Sándor László főispán az egész nemzet nevében megköszönte a grófnőnek a páratlanul nagy és szép ajándékát. A gyönyörű mű fenntartására külön alapot kell majd teremteni. Kéri a Mindenhatót, hogy a nemes grófnőnek gyermekeiben pótolja vissza azt az örömet, amit a nemzetnek ezzel az ajándékkal szerzett.

Az ünnep végeztével *Haller* grófnő a park tágas udvarain uzsonnával vendégelte meg a társaságot.

Gyászshír. E hó 18-án Parajdon hunyt el *Szomesán* László m. kir. pü. fővigyázó. Halálát neje szül. *Haricska* Mária és gyermekei: *Olga* és *László*, ugyszintén nagyszámu rokonság gyászolja. — Ugyancsak e hó 20-án hunyt el *Tamás* Pál oroszhegyi közséki jegyző, életének 45-ik évében. A megboldogultat neje, sz. *Szabó* Berta, gyermekei: *Jenő*, *Anna*, *Berta*, ugyszintén szülői s a rokonok siratják.

Hol a kapuczinus majom? Kedélyes, szép csillagos este borult városunkra 19-én. Kossuthczai korzónkon (?) csakugy hemzsegett a járőkelők sokasága s egy csipetnyit sem lehetett megérezni a fürdő-idényt, a mi talán nagy közönséget csalt volna el városunkból. Azonban hallga! Távolról mély, mennydörgésszerű morgást lehet hallani, amíg a felső szögleten nagy tömeg verődik össze. Az még jobban fokozza a kíváncsiságot, hogy a morgás megszűnik s a közönség száma óriásira felporodott s jó sok időbe telik bele, a míg a távolabb állóknak is magyarázatát tudják adni.

— Megyen az állatsereglet!
Egyszerre csak rémült mozgás támad s valaki C mollból elkiáltja magát:

— Megszökött a kapuczinus majom!...
Óriási pánik keletkezett erre s mindenki a mellette álló szomszédja arcvonásait figyeli, valjon nem-e az? A sötétben igen nehéz volt ezt konstatálni s így eshetett meg, hogy egy máskülönb kedélyes uraságot vezettek elő, a ki bizonyára nem fog megharagudni e bizalmaskodásért, bizony egyelőre mi is annak tartottuk. Nagy fülei olyan rémesen meredtek hátrafelé, a míg lapos orra esőfogóhoz hasonlított. Szemén egy idomtalan nagy papászem csillogott, s karjai bogos térdén jóval alul értek.

Jó darabig nem tudott szegény szóhoz jutni, annyira meg volt botránkozva e hallatlan brutálitáson, a mi csak segítette még jobban elhitetni a közönséggel azt, hogy tényleg ő a megszökött, rafinírozott állat.

Nagy nehezen tudott szóhoz jutni, kifejezést adva e méltatlan, hallatlan esethez, a mi természetesen még jobban fokozta a kíváncsiságot, hogy ime egy majom, a mely beszél; bizony jó sok időbe telt, a míg kölcsönös bemutatkozások, magyarázatok után szegény öreg szabadon mehetett dolgozni.

A legjobb az esetből csak az, hogy maga a menageria tulajdonos az esetről semmit sem tudott s az egész megállás csak azért történt, hogy a tevét, mely oly ritkán szokott magához vinni, megittassák. Azután nyugodtan folytatta útját a hosszú kocsióra Kőhalom felé, csak olykor-olykor lehetett a szűk ketreczébe bezárt, ökrök által vontatott sivatag királyának bölgését hallani, mitől a szegény igavonó párak mindannyiszor ideges reszketésbe törtek ki, s rövid félóra alatt a mintegy tíz óriási kocsióra álló sereglet városunkból kivonult.

Homoród-fürdő. Mult számunkban panaszkodtunk, hogy mily czudar idő jár a szegény fürdőzőknek. A hideg állandóan tartotta magát, s a szél és eső azonban néha-néha cserét csinált. Vagy az eső esett, vagy pedig a szél muzsikált, s a fürdővendégek már-már szánták-bánták, hogy nem augusztusra halasztották a mulatságot. De végre felderült s már egy hét óta egy napi megszakítással az időjárás teljesen jóra fordult, mivel aztán az eddigi egyhangu unalmas élet is teljesen felderült, s kezdetét vette az igazi nyaralás. A lakások közül már csak kevés áll üresen s naponként tömegesen érkeznek a vendégek.

Tehát a viszontlátásra! Isten önnel édes nagyságos asszonyom, talán majd egyszer... nagyon messze... megláthatjuk egymást...

Felejtsem el engem, törüljön ki az emlékéből egészen; őh nem azért, mintha méltatlan lennék arra, hanem ön előtt még szép, kedves és hosszú jövő áll, oktalanság lenne egy olyan halott emlékével még egy órát is foglalkozni, a ki elég oktan volt magát szívébe éppen akkor befészkelni, a midőn halálát oly közel tudta...

De legalább ennek is meg van a maga előnyös oldala. Mert végtére azt mondják, hogy a szerelem sem tart örökké, még is csak jobb ez a sötét, örökké tartó pihenés, mint a verejtékező nappal, az élet.

Nem kell látni ezt a versengést, harczt a mindennapi kenyérért, nem azt a sok boldog embert!

Most magamra hagytak, s beszélgetek fáradt lelkemmel, ilyen formán:

— No még mindig nem fáradtál el te ostoba munkás lélek?

— Elfáradtam, szeretnék megpihenni, de lásd, várj még egy napot.

— Nem lehet!...

... Érzem, hogy nem lehet. Gondolkodásom kezd megszűnni, szemem elhomályosodik, s valami különös fény kezd derengni messze... távolban... Érzem, hágy el erőm... mellettem zokogást hallok, szegény ápolóm sirat engemet... tollam már nem fog, nevedet nem tudom leírni... emlékeddel halok meg... isten veled. — *Jenő*.

r.

A jövő hó elsejére néhány jó lakás fog megüresedni, jó lesz tehát azoknak, kik az évad második felére halasztották az üdülést, *Csiki* Ambrus fürdőbélrlőnél minél előbb jelentkezni azok lefoglalása végett. Az egész fürdő egy pár év óta a nagyfürdők jellegét kezdi felölteni, s az eddigi provinciális szelemmel kezd teljesen felhagyni. A sétatér mindkét oldalára ültett fenyők már teljesen kinőtték magukat, s így — nem is említve fel a rendezett, padokkal ellátott erdei utakat — kényelmes sétahelyek állanak a közönség rendelkezésére. A fürdő a Hargita-hegységében 561 m. magasságban, gyönyörű fenyves-erdőben fekszik. Négy ásványforrása közül kettő ivóvíznek, kettő fürdésre szolgál; vizők kitűnő földes, vassavanyuviz, mely általános testi gyengeség esetében, vérszegénységben és vese- s gyomorbetegségeknél jó hatásnak bizonyult. Van kényelmes meleg-fürdője s a fürdővendégek részére mintegy 200 szoba áll rendelkezésre. Klotild forrásának vizéből évenként mintegy 400,000 palaczk kerül forgalomba, mint ital. A fürdőn postaállomás és postatakarékpénztár is van. A vendéglőt az idén *Simó* János székelyudvarhelyi jó hírű vendéglős tartja, teljes megelégedésére az ottan nyaralóknak.

Emberpusztítás.

Tegnap szerencsétlenség történt városunkban egy házépítésnél. Rosz híreket veszünk mindenünne, nem csoda, ha így talán komolyabb rezignációval irunk az esetről, a mely felett csak úgy átsiklani, közönséges újdonság számnak titulálni nem lehet.

Az bizonyos, hogy nincs ország több a földgömbön, a hol annyi építkezési szerencsétlenség történne, mint éppen mi nálunk, s ha majd valaki meg fogja írni a hatalmasan fejlődő városok történetét, az nem felejtethi ki a történetből azt a külön fejezetet, mely felsorolja, hány ember esett áldozatul addig, a míg az üres térségeken, a régi viskók helyén felépültek az új házak, a jövedelmező bérházak.

Eddig mi csak legfeljebb újságokban olvastunk arról, hogy most itt, majd ott történtek vérlázító, gondatlanságból eredő szerencsétlenségek s most, sajnos, minket is utolért egy ilyen katasztrófa, szemünkkel győződhattunk meg annak borzalmasságáról.

Az igaz, mindössze csak egy nyomorult cigány halt meg, mily könnyen át lehet esni felette! Hisz Magyarországon olcsó az emberélet, s mint mondók nincs is több hely, a hol gyakoriak lennének a hasonló szerencsétlenségek, de nincs is hely olyan kevés, mondhatnók, semmi ellenőrzés mellett ássák a mély fundamentumokat, építsék fel a magas kőfalakat, mint nálunk. Az igaz, hogy csak mindig szegény cigányok, egyszerű munkás emberek az áldozatok, a kik nem hagynak itt vagyont, nem nagy rokonságot, jó cimborákat, csak egy siró asszonyt, szegényt gyermekeket.

És valjon abban, kire az építkezés vezetése, ellenőrzése van bízva nem mozdul meg a lelkiismeret?

A tegnapi katasztrófa a Kőkereszt-téren történt. Egy ember halálával és egy súlyos megsebesülésével végződött.

Szabó Ferencz mészáros mester e téren, régi korcsmaszínhelyére emeletes kőházat épített. Harmincz-negyven ember foglalatokodik ott hetek óta *Fekete* Béni vállalkozó és pallér vezetése alatt. A nagy szeglet-épületnek éppen most ássák a fundamentumát. Az épület a szomszédos szentimre-utcza felé háznál jóval hosszabb, ugyannyira, hogy annak még a színészét is túlhaladja, a mely annak a háznak folytatólagosan kőfalakon a végéhez van építve. Az ujonnan építendő ház fundamentuma, igen természetesen, jóval mélyebbre volt tervezve, mint a fából tartó régi épület kavicskőből összerakott fundamentuma.

És ez okozta a szerencsétlenséget.

Már eleve látni lehetett még teljesen laikusnak is, hogy a szomszédos kőfalnak nem sok mozgathatóság kell, s az kérelhetlenül be fog szakadni. Megtörtént. Tegnap reggel mint egy három munkás dolgozott a fundamentum mélyítésével, magukba merülve, szorgalmasan dobálták ki a földet a már mintegy két méternyire mélyre beásott árokból.

A munkavezetőt, *Feketét*, megelőzőleg már figyelmeztették arra, hogy ott dolgozni veszélyes, igen helyes volna ha intézkedne a fal kitámasztása iránt. A felszólításnak végre aztán engedett is, s tegnap reggel úgy 9 óra táján meghagyta egy pár emberének, hogy a kitámasztást hajtsák végre, azonban

got ilyen oldaláról is megismerni, gazdagította ismereteimet.

... Csakhogy már késő!

Milyen bolond is vagyok, hogy még most is firkálok; most, a midőn jól érzem, hogy utolsó perczem közel van. De talán éppen ez agyja azt az erőt, hogy e nehéz tollat még mozgatni tudom. Különből jól esik lelkemnek, hogy kipanaszolhatom önnek nagyságos asszonyom magamat, s hazugság nélkül megyek el innen.

Ugy is hazudtam eleget az életben! Szerelmet, bátorságot, hűséget, s oly jól eső érzés járja át tetsmet, hogy most halálom előtt kevéssel akadtam egy lélekre, egy igazságos gondolkodó, érző nőre, a ki megértette szívem érzelmeit, s habár tudta, hogy mily rövid ideig tarthat az — vizionozta szerelmemet.

Fáj, oly végtelenül fájt, hogy nem láthatom többé. Talán már akkor éreztem, hogy ez utálatos vész, mely bennem rágódik, nem sokára meg fog ölteni, oly izgatottan kerestem fel, s elképzelheteti azt a keserű fájdalmat, bánatot, a mely akkor utolért, a midőn nem találtam otthon.

Szinte már akkor éreztem, hogy nem fogom többé itt a földön láthatni, s hogy most, a midőn már orvosaim letettek a megmenthetőség kérdésével, úgy szeretnék bár még egy napot élni, a mely alatt búcsú-levelét bizonyára megkapnám, mert azt még gondolatban is merészségnek tartom, hogy kedves köréből magát kiszakítva egy haldokló látogatására siessen.

